

Onderzoeksopzet “De energietransitie in de gemeente Ridderkerk (2018-2021)”

1. Achtergrond

Al vanaf 2018 wordt er gezamenlijk gewerkt aan een energiestrategie voor de regio Rotterdam Den Haag. De samenwerking heeft geleid tot uitgangspunten die worden gebruikt bij het werken aan de Regionale Energiestrategie en door de betrokken gemeenten en stakeholders ondersteund. De voorlopige Concept RES is, samen met een verdiepingsdocument, in de zomer van 2020 ingediend. Het is de verwachting dat op basis hiervan eind maart 2021 de RES 1.0 is samengesteld. In het voorjaar van 2021 vindt dan besluitvorming door gemeenten, waterschappen en provincie over de RES 1.0 plaats. Voor 1 juli 2021 wordt de RES 1.0 ingediend.

De 23 gemeenten in energieregio Rotterdam Den Haag zijn ieder op hun eigen manier al bezig met de energietransitie. Volgens de website van de gemeente Ridderkerk heeft het coronavirus ook betrekking op de werkzaamheden en het participatieproces met inwoners en andere belanghebbenden, maar komt er geen vertraging in de einddoelen.

Op 4 mei jl. heeft het college van Ridderkerk ingestemd met het vrijgeven van de concept RES door de Stuurgroep RES Regio Rotterdam/Den Haag aan het Nationaal Programma RES. Bij raadsinformatiebrief van 8 mei jl. heeft het college deze concept RES toegestuurd aan de raad. Met het oog op de opstelling van de RES 1.0, welke ter vaststelling aan de raden wordt voorgelegd, zijn raden in de gelegenheid gesteld hun wensen en bedenkingen op de concept RES te geven. De wensen en bedenkingen van de gemeenteraad van Ridderkerk zijn besproken in de commissievergadering Samen wonen van 3 september 2020.

2. Doel en vraagstelling

Het onderzoek moet de vraag beantwoorden in hoeverre het ingezette beleid ook daadwerkelijk bijdraagt aan het behalen van de geformuleerde doelstellingen. Hoe staat Ridderkerk er voor bij de realisatie van de ambities in het energiebeleid? Hoe verhouden de ambities van Ridderkerk zich tot die van enkele omliggende en vergelijkbare gemeenten? Dragen de ingezette maatregelen daadwerkelijk bij aan het behalen van de doelstelling? Zijn er aandacht- en verbeterpunten met het oog op de RES 1.0?

De centrale vraag voor dit onderzoek is:

“Op welke wijze wordt de taakstelling energietransitie vorm gegeven in Ridderkerk en wat is de effectiviteit van de gestelde beleidskaders bij de uitvoering daarvan?”

Om deze centrale vraag te beantwoorden kunnen de volgende deelvragen worden gesteld:

- Welke landelijke en regionale kaders zijn er?
- Welke energie transitie ambities heeft Ridderkerk zich gesteld?
- Hoe scherp (SMART) zijn die ambities geformuleerd?
- Welke maatregelen zijn, vanuit het energie transitie beleid gekozen voor de zes thema's (gemeente, woningen, utiliteitsbouw, bedrijven incl. landbouw, verkeer en duurzame energieopwekking)?
- Welke rollen en instrumenten zet Ridderkerk daarbij in?
- Welke partijen betreft en betrekken Ridderkerk hierbij?
- Hoe verloopt de samenwerking tussen gemeente en samenleving?

- Welke onderbouwing ten aanzien van de werking van de rol(len) en instrumenten is beschikbaar?
- Welke andere beleidsthema's worden ingezet ten behoeve van de ambities op het gebied van energietransitie?
- Wat is de omvang van de inzet op energietransitie in structurele en incidentele middelen (inclusief revolverende fondsen?)
- Welke resultaten (prestaties en effecten) zijn inmiddels bij de gemeente Ridderkerk bereikt?
- Welke mogelijk effectieve beleidsmaatregelen worden niet door Ridderkerk ingezet, m.a.w. wat zouden we kunnen missen c.q. welke extra kansen zijn er?
- Welke indicatoren worden gehanteerd voor de monitoring en evaluatie?
- Wat is een passende methodiek of vorm van monitoring die de gemeenteraad in staat stelt om de vooruitgang in de energietransitie goed te volgen en het effect van gemeentelijke inspanningen meetbaar en afrekenbaar te maken?

- Hoe scoort Ridderkerk met haar huidige energie footprint in landelijke benchmarks?
- Wat zijn de specifieke uitdagingen voor Ridderkerk waar het de energietransitie betreft?
- Hoe verhoudt het energietransitiebeleid van Ridderkerk zich tot de omliggende gemeenten qua ambitie, rolopvatting en instrumentarium
- Hoe verhoudt het energietransitiebeleid van Ridderkerk zich tot vergelijkbare gemeenten qua ambitie, rolopvatting en instrumentarium
- Hoe past de aanpak van Ridderkerk in de regionale en landelijke aanpak?

- In hoeverre is de informatievoorziening richting de raad over het energietransitiebeleid voldoende?
- In hoeverre kan de raad haar kaderstellende en controlerende rol inzake energietransitiebeleid uitvoeren?
- In hoeverre heeft de raad haar kaderstellende en controlerende rol inzake energietransitiebeleid uitgevoerd?

De rekenkamercommissie nodigt de onderzoekers nadrukkelijk uit om een eigen inbreng (visie) in het plan van aanpak (waaronder de onderzoeksvragen) aan te brengen, daarbij rekening houdend met de centrale vraagstelling, zoals door de rekenkamercommissie geformuleerd.

3. Onderzoekperiode

Het onderzoek richt zich op het beleid met betrekking tot de energietransitie in de gemeente Ridderkerk in de periode 1 januari 2018 tot eind 2020, met een doorkijkje naar 2021.

4. Aanpak en planning

De rekenkamercommissie huurt voor het onderzoek externe onderzoekscapaciteit in.

Het onderzoek kent de volgende stappen:

1. Startgesprek met onderzoeksbureau en stakeholders gemeente;
1. Documentenanalyse;
2. Interviews;
3. Opstellen concept-rapportage;
4. 'Hoor en wederhoor', definitieve rapportage en afronding. Na de schriftelijke reactie op hoor- en wederhoor wordt de rapportage aangepast indien daar aanleiding voor is. Na deze aanpassing biedt de rekenkamercommissie het rapport aan de raad aan.

Het onderzoek start in het vierde kwartaal 2020. De verwachting is dat de resultaten van het onderzoek in het tweede kwartaal 2021 aan de gemeenteraad kunnen worden gepresenteerd. De aanpak zal in nauwe samenwerking met de gemeente plaatsvinden. Op basis van deze aanpak voorziet de rekenkamercommissie de volgende planning:

Aanbesteding onderzoek	September 2020
Offerte en plan van aanpak	Oktober 2020
Startbijeenkomst	December 2020
Uitvoering onderzoek	Januari – maart 2021
Conceptrapportage aan rekenkamercommissie	April 2021
Hoor- en wederhoor	April 2021
Publicatie	Mei/juni 2021

De start van het onderzoek en de oplevering van het rapport zal in overleg worden vastgesteld. De rekenkamercommissie hanteert als voorlopige planning december 2020 – mei 2021.